Enerģētikas un vides aģentūrai
Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045
e-pasts: pasts@eva.gov.lv

SIA "K2 Ventum"
Brīvības gatve310-80, Rīga, LV-1006
e-pasts: info@k2ventum.lv

Biedrība „Sabiedrība par vidi-Dadzis",
Reģistrācijas Nr.40008223516,
„Vanagi", Alsungas novads,
Valdes loceklis
e-pasts:

IESNIEGUMS
par SIA "K2 Ventum vēja elektrostaciju parka klaji prettiesiski plānoto būvniecību un 330/110kV elektropārvades pieslēguma izveidi Dienvidkurzemes novadā un Kuldīgas novadā"

[I] daļa

SIA "K2 Ventum" 2025. gada 30. jūnijā Dienvidkurzemes novada Pāvilostas kopienā sabiedriskajā apspriešanā prezentēja "K2 Ventum vēja elektrostaciju parka būvniecību un 330/110kV elektropārvades pieslēguma izveidi Dienvidkurzemes novadā un Kuldīgas novadā" ietekmes uz vidi IVN novērtējuma ziņojumu (turpmāk – ziņojums), iecerei būvēt līdz 46 vēja elektrostacijas (turpmāk - VES) (katras VES jauda ~7,2 MW ar kopējo VES parka jaudu līdz ~332 MW). VES maksimālais augstums ~250 m, maksimālais rotora diametrs ~170 m.

Izvērtējot ziņojumu, SIA "K2 Ventum" ziņojumā atklāj turpmāk minētus būtiskus trūkumus.

1.Ziņojuma 4.14.2. apakšpunkts.

Eļļošanas sistēmas defekti ar eļļas noplūdi.

Ziņojumā nav ietverta patiesa informācija par VES transmisijas eļļas regulāru nomaiņu, tāda informācija nav arī SIA "Vides eksperti" atzinumā, kas pievienots ziņojuma 57. pielikumā. Jānorāda, ka biedrības „Sabiedrība par vidi-Dadzis" (turpmāk – biedrība) valdes loceklis Aldis Mežvids (turpmāk – valdes loceklis) 25 gadus ir strādājis rūpnīcā „Liepājas metalurgs" par Centralizētās metalurģisko eļļošanas sistēmas vecāko maiņas vadītāju, kura ir specifiska datorizēta darba vieta un ir jābūt tiešai sapratnei par eļļošanas sistēmu darbību.

Eļļas maiņas intervāli VES transmisijas un eļļošanas sistēmās ir atkarīgi no konkrētā turbīnas modeļa, izmantotās eļļas veida un ekspluatācijas apstākļiem. Inženiertehniskā nozarē ražotāju noteikta vispāratzīta prasība, kura atzīta par labāko praksi ("best practice") vēja enerģētikas nozarē, gan Eiropā, gan Pasaulē nosaka, ka tipiskais eļļas maiņas intervāls ir ik pēc 3–5 gadiem vai vidēji pēc VES 30000 – 50000 darbības stundām vai atbilstoši eļļas stāvoklim, veicot regulāru analīzi, eļļas nolietojuma un piesārņojuma pakāpes noteikšanai.

SIA "K2 Ventum" ziņojumā nav norādījis šo faktu par VES transmisijas un darba eļļas nomaiņas prasību.

Ziņojumā ir norādīts, ka VES lietotā transmisijas eļļa klasificēta kā bīstamais atkritums. Tomēr nav norādīta informācija par izlietotās eļļas maiņas intervālu un utilizāciju, kad piemērojami stingri normatīvie akti, gan ES, gan Latvijas līmenī.

SIA "K2 Ventum" nav izstrādājis VES bīstamo atkritumu apsaimniekošanas plānu, no kura sabiedrība varētu gūt priekšstatu par bīstamo atkritumu:

- apjoma uzskaiti (litros vai tonnās gadā);
- pārkraušanas procedūru;
- avārijas gadījumā, iespējamo videi nodarīto kaitējumu, tostarp naudas izteiksmē;
- avārijas situāciju rīcības plāna izvērtējumu

Saskaņā ar ūdens resursu aizsardzības prasībām, VES teritorijā jāizbūvē aizsargsistēmas (piemēram, eļļas aiztures tvertnes), lai novērstu iespējamās noplūdes infiltrāciju gruntsūdeņos vai ūdenstilpnēs.

1.Ziņojuma 4.14.4. apakšpunkts.

1.1."VES rotora lāpstiņu apledojuma veidošanās *ar sekojošu ledus gabalu krišanu" šeit ietverts apgalvojums, ka uz konkrēto VES parku apledošana un tās saistītie riski nav attiecināmi, to, SIA "K2 Ventum" ieskatā, pierādot SIA "Vides eksperti" veikts detalizēts riska aprēķins un pilns novērtējums (ziņojuma 57. pielikums)*.

Ziņojuma 57. pielikuma 1.3. punktā ietverts aprēķins ledus krišanas attālums VES, kurai maksimālais masta augstums ir 168,5 metri, rotora diametrs 170 metri, pieņemot, ka vēja ātrums ir 22 m/sekundē. Līdz ar to, SIA "Vides eksperti" Vides risku un avārijas situāciju prognoze, kas ziņojuma 57. pielikums, pēc būtības nav attiecināma SIA "K2 Ventum" plānotajām VES, jo SIA "K2 Ventum" iecerējis būvēt 250 m augstas VES, kam rotoru lāpstiņu diametrs 170 metri.

Turklāt ziņojums nesatur risku analīzi, SIA "K2 Ventum" iecerētā mēroga VES konstrukcijas Latvijas klimatiskajos apstākļos rada objektīvus riskus saistībā ar apledošanu klimata aukstajā sezonā. Latvijas klimats atbilst "auksto klimatu" kategorijai (mitrs un auksts ziemā/rudenī/pavasarī), tāpēc starptautiskie pētījumi, piemēram, Skandināvijas, Somijas un Īrijas[1] institūtu pētījumi ir tieši pielietojam arī Latvijas apstākļiem. Apledojums uz VES lāpstiņām veidojas galvenokārt šādos meteoroloģiskajos apstākļos:

- Gaisa temperatūra starp –2 °C un +2 °C,
- Augsts relatīvais gaisa mitrums vai migla,
- Nokrišņi vai gaisa piesātinājums ar ūdens pilieniem,
- Spēcīgs vējš, kas paātrina kondensāta uzkrāšanos un sasalšanu.

Latvijā šādi apstākļi vērojami regulāri, īpaši piejūras rajonos, kas ir atklātas, vējainas vietas. Minētie pētījumi pierāda, apledojuma veidošanās uz rotora lāpstiņām rada būtisku risku videi. VES ar šādiem parametriem (kopējais lāpstiņu rādiuss – 170 m) būtiski pārsniedz tradicionālo infrastruktūru augstumu un atrodas augstuma zonā, kur bieži veidojas migla, gaisa piesātinājums ar mitrumu, kas sasalst pie minētās gaisa temperatūras.

Ņemot vērā, ka SIA "K2 Ventum" iecerētā VES būvniecība paredzēta meža vidē un apbūvējamā teritorija ir starp diviem dabas liegumiem, tad lielākais kaitējums paredzams tieši savvaļas dzīvniekiem un putniem, ņemot vērā klimata īpatnības un bioloģiskās daudzveidības aizsardzības aspektus.

Putniem VES apledojušas lāpstiņas rada būtiski augstāku sadursmes risku, redzamības samazināšanās miglainos un aukstos laikapstākļos padara rotējošās lāpstiņas grūtāk uztveramas. Putni bieži koncentrējas atklātās teritorijās, kāda būs arī SIA "K2 Ventum" VES teritorija. Tas palielina sadursmes varbūtību. Lielo lāpstiņu kustība apledojušā stāvoklī ir neparedzamāka, tādējādi samazinot putnu spēju laikus izvairīties.

Zīdītāji, īpaši aļņi, brieži stirnas, mežacūkas, kas ir samērā lieli dzīvnieki un kas uzturas atklātās pļavās vai meža malās, ar lielu ticamību gūs traumas no krītošiem ledus gabaliem, kas

[1] https://www.sciepublish.com/article/pii/284?utm_source=chatgpt.com

var tikt izmesti vairāk nekā 100 metru attālumā no turbīnas. Dzīvnieki kļūs tramīgi vai stresa stāvoklī ilgstošas trokšņu emisijas dēļ, īpaši, ja mainās skaņas frekvences apledošanas laikā.

Atbilstoši Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likuma 5. pantam, riska identificēšana, analīze un izvērtēšana ir neatņemama infrastruktūras plānošanas sastāvdaļa. Vides risku izvērtējums, kurā nav ņemti vērā faktiskie kritēriji un atskaites punkti, nerada ticamību riska novērtējumam un nerada ticamību riska neiespējamībai.

Turklāt Dabas aizsardzības likums un saistītie ES normatīvie akti (piemēram, Eiropas Kopienas Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību un Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību) uzliek dalībvalstīm pienākumu samazināt VES negatīvo ietekmi uz bioloģisko daudzveidību. Izskatāmajā gadījumā, SIA "K2 Ventum" plānotā iecere neatbilsts minētajos normatīvajos aktos noteiktajiem principiem.

1.1.Ziņojumā nav sniegta informācija par izmantoto vielu ķīmisko sastāvu un klasifikāciju, kuras plānotas lietošanai VES lāpstiņu pārklājumos vai aktīvajās atkausēšanas sistēmās (piemēram, fluoru saturoši pārklājumi, glikola bāzes šķidrumi, nanodaļiņas). Šāda informācija ir būtiska, lai novērtētu vielu potenciālo kaitīgumu ūdens organismiem, gruntsūdeņiem un augsnei, kā arī nonākot minētājā vidē rada bīstamību, gan dzīvnieku, gan cilvēku veselībai.

1. Papildu iepriekš minētajam, ziņojumā nav sniegta pietiekama un pārbaudāma informācija.
   - Nav izvērtēts iespējamais piesārņojuma risks, ko rada, dažādu VES izmantoto vielu izdalīšanās lietus ūdeņu, vējā izkliedētu daļiņu vai mehāniskas erozijas ceļā, kā arī to uzkrāšanās apkārtējā vidē ilgtermiņā.
   - Nav veikts risku modelējums vai izkliedes simulācija (piemēram, PBT vielu vai PFAS noturība vidē, nokrišņu noteces ceļi), kā to paredz Eiropas Savienības normatīvie akti un REACH regula attiecībā uz vielām ar ilgstošu ietekmi uz vidi.
   - Nav nodrošinātas sabiedrības tiesības uz pilnvērtīgu informāciju par vides riskiem, kā to nosaka Ārhūsas konvencija un Latvijas normatīvie tiesību akti.
   - Nav informācija par vēja turbīnu lāpstiņu **pretapledojuma pārklājumu** vai **aktīvo atkausēšanas vielu** sastāvu (ķīmiskais nosaukums, CAS Nr., izcelsme, SDS);
   - Nav uzrādītas VES rotora lāpstiņu pārklājumā izmantotās vielas atbilstoši ***hazard* (H) klasifikācijai**[2] saskaņā ar CLP;
   - Nav norādīts rotora lāpstiņu pretapledojuma pārklāšanai **gadā lietojamo, nolietoto un vidē potenciāli nonākošo vielu daudzumu** (kg vai l);
   - Nav norādīti iespējamiem **emisiju ceļiem (**noteces ūdeņi, virszemes notekas, aerosoli u. c.);
   - Nav **informācija par pārklājuma mikrodaļiņu** uzkrāšanos augsnē, gruntsūdeņos, dzīvajos organismos;
   - Nav vides risku un piesārņojumu **novēršanas un kontroles pasākumu analīze** (notekūdeņu savākšana, filtri, barjeras, monitoringa sensori);
   - Nav uzskaitīti visi bīstamie atkritumi un to kods, nav arī licencēta **atkritumu apsaimniekotāja** dati un atkritumu pārvadājuma maršruti.
2. Ministru kabineta 2015. gada 13. janvāra noteikumu Nr. 18 "Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību" 19. punkts nosaka, ka IVN ziņojumā jāsniedz informācija par paredzētajā darbībā lietotajām ķīmiskajām vielām, to īpašībām, daudzumu un risku videi.

[2] https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/SAMANCTA/EN/Safety/HP_EN.htm

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/52/ES (2014. gada 16. aprīlis) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu, nosaka pamatmērķi, paredzot apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos un ekosistēmu pakalpojumu degradāciju un tos atjaunot gadījumos, kad tas iespējams. Tostarp Direktīvas preambulas 32., 33. un 34. punktā ietverts princips par nodrošināt, ka sniegtā informācija ir pilnīga un augsta līmeņa kvalitātē.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/es (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu preambulas 2.punktā nosaka ņemt vērā piesardzības principu, jo ietekme uz vidi jāvērtē pēc iespējas agrākā stadija, visas tehniskās plānošanas un lēmumu pieņemšanas procesu stadijā, lai nenāktos vēlāk labot videi nodarīto kaitējumu.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu **(**REACH) regula un CLP regula (EK) Nr. 1272/2008 pieprasa klasificēt un novērtēt visus bīstamos ķīmiskos savienojumus, tostarp pretapledojuma pārklājumu sastāvdaļas.

Eiropas Padomes Direktiva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris) ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā un Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 6. panta 2. punkts - dalībvalstu pienākums nepieļaut ķīmisko piesārņojumu, kas var kaitēt ūdens ekosistēmām vai Natura 2000 teritorijām.

Kopsakarā ar iepriekš minēto un vēl ņemot vērā, ka ziņojums nesatur:

1) pilnu vielu sarakstu (tostarp nanomateriālus un PFAS, ja tādi izmantoti),
2) norādes par vielu tirgotāju - tirdzniecības nosaukumu un ražotāju,
3) ne CAS Nr., ne ES Nr.,
4) pilnu CLP klasifikāciju (piem., H412, H400, PBT/vPvB statuss),
5) plānoto lietojuma, zudumu un atkritumu apjomu uz vienu turbīnu un visam parkam gadā,
6) vides risku kvantitatīvu novērtējumu – emisiju modeļi normālas ekspluatācijas un avārijas scenārijiem (vējš, lietus, noteces virzieni),
7) tehniskos risinājumus notekūdeņu un virszemes noteces savākšanai/attīrīšanai, tostarp:
    a. virszemes notekas izolāciju,
    b. absorbentu vai sorbenta filtru sistēmu parametrus,
    c. monitoringa programmu (paraugu ņemšanas punkti, biežums, rādītāji),
8) Avārijas rīcības plānu ķīmiskās noplūdes gadījumam, saskaņotu ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu,
9) Atkritumu apsaimniekošanas shēmu, kas atbilst MK noteikumu Nr. 1050 " Sabiedrības veselības aizsardzības pasākumu veikšanas kārtība" prasībām un apliecina līgumu ar licencētu bīstamo atkritumu apsaimniekotāju un atbilstoši likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 3. pantam.

<u>Pamatojoties uz iepriekš minēto, lūdzu:</u>

atteikt SIA „K2 Ventum" sagatavoto IVN ziņojumu un noraidīt to.

[II] daļa

Publiskā apspriešana notika 2025. gada 30. jūnijā, tās ietvaros SIA "K2 Ventum" prezentēja ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) ziņojumu paredzētajai darbībai "K2 Ventum vēja elektrostaciju parka būvniecība un 330/110kV elektropārvades pieslēguma izveide Dienvidkurzemes novadā un Kuldīgas novadā".

1.SIA "K2 Ventum" viena projekta publisko apspriešanu organizēja vienlaikus divās pašvaldībās (Dienvidkurzemes novadā un Kuldīgas novadā), prezentējot vienu un to pašu IVN ziņojuma projektu, liekot dažādu pašvaldību iedzīvotājiem attālināti klausītie citā pašvaldībā notiekošu publisko apspriešanu. Novērojams būtisks, **normatīvo aktu pārkāpums**, kas attiecas

uz sabiedriskās apspriešanas organizatorisko formu, tādējādi liedzot **iedzīvotājiem reālas līdzdalības iespējas. Minētais liecina par sabiedrības diskriminēšanu.**

Ministru kabineta 2014. gada 14. janvāra noteikumu Nr. 18 "Kārtība, kādā veic ietekmes uz vidi novērtējumu" (turpmāk – MK noteikumi Nr.18) 45. punktā noteikts, ka *sanāksmi vada pašvaldības pārstāvis.* Vienas vienotas apspriedes organizēšanā nav iespējams nodrošināt**, ka katras pašvaldības iedzīvotāju intereses pārstāv un aizstāv atbilstoši normatīvo aktu prasībām**. Vienā sanāksmē nav iespējams nodrošināt, ka **katras pašvaldības pilnvarots pārstāvis vada sabiedrisko apspriešanu**, uzklausa savas teritorijas iedzīvotāju jautājumus un nodrošina vietējā līmenī nozīmīgu informācijas apmaiņu.

Vienas vienotas sabiedriskās apspriedes organizēšana dažādās pašvaldībās nav savienojama ar Pašvaldību likuma 1. panta jēgu un mērķi. Šāda prakse apiet pašvaldības autonomiju, ierobežo tās institucionālo lomu un funkciju izpildi, un neatbilst likuma garam, kas uzsver pašvaldības kā vietējās sabiedrības interešu pārstāves nozīmi.

Būtiski:

1) Pašvaldība nav vienkārši administratīva vienība, bet suverēna sabiedriskās pārvaldes institūcija, kas pārstāv savu teritoriju un tās iedzīvotājus;
2) Pašvaldībai ir funkcionāla loma arī publiskās apspriešanas procesā, īpaši vides jomā, piemēram, piedalīšanās IVN sanāksmē, tās vadīšanā saskaņā ar MK noteikumiem Nr.18;
3) Organizējot vienotu publisko apspriešanu, nav izpildīts Pašvaldību likuma 2. panta pirmajā daļā, pašvaldības domei noteiktais pienākums, nodrošināt tai tiesību aktos noteikto funkciju un uzdevumu izpildi savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs;
4) Vienas apvienotas sanāksmes ietvaros nav iespējams atsevišķi identificēt katras pašvaldības iedzīvotāju intereses;
5) Nav iespējams organizēt publiskās apspriedes procesu, kuru vada tieši attiecīgās pašvaldības pārstāvis, kā to nosaka MK noteikumi Nr. 18 45. punkts, kas konkrētajā gadījumā arī netika izdarīts.

Iepriekš minētais uzskatāmi liecina, ka pieļautā konkrētās sabiedriskās apspriešanas organizatoriskās formas neievērošanā, apiet vietējo pārvaldību, pārkāpjot pašvaldības patstāvību. Tā kā sanāksmi organizēja SIA "K2 Ventum" "kopā divām pašvaldībām", pašvaldības kā sabiedrības interešu aizstāvētājas loma ir būtiski degradēta.

Organizējot procedūru, kurā tiek apieta pašvaldības kā demokrātiski leģitimētas institūcijas iesaiste IVN procesā, mērķtiecīgi tiek kropļots valsts pārvaldes tiesiskais ietvars, padarot sabiedrības līdzdalību formālu, nevis reālu.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. pants nosaka, ka valsts pārvaldi organizē likumīgi, un tā darbojas tikai likumā noteiktajā kārtībā. Tādējādi valsts pārvaldi, konkrētajā gadījumā – IVN procesa uzraudzību, organizē ārpus normatīvā regulējuma, pārkāpjot tiesiskuma principu.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 11. panta tvērumā, labas pārvaldības princips pieprasa iestādei, nodrošinot privātpersonai iespēju īstenot savas tiesības un likumiskās intereses pēc iespējas vienkāršā, saprotamā un lietderīgā veidā. Šī paša likuma 13. pants nosaka institucionālās kompetences principu - iestāde darbojas savas kompetences ietvaros.

Ja pašvaldībai netiek ļauts vadīt sanāksmi un faktiski nepiedalīties kā IVN procesa līdzatbildīgajai pusei, tad pašvaldības institucionālā kompetence ir ierobežota, kas ir tiesību pārkāpums no augstāka līmeņa iestāžu vai SIA "K2 Ventum" puses.

SIA "K2 Ventum" organizējot vienotu sabiedrisko apspriešanu divām pašvaldībām:

- Nav ievērojusi Valsts pārvaldes iekārtas likumu, īpaši 10., 11. un 13. pantu;
- Būtiski ignorēts iestāžu savstarpējās sadarbības un kompetences princips;

- Iedzīvotāju tiesības uz efektīvu, tiesisku un saprotamu līdzdalību, kā arī uz iestādes rīcību normatīvā kārtībā - ir apdraudētas.
- Ierobežo iespēju iedzīvotājiem pilnvērtīgi izteikties, jo apspriešana nenotiek viņu pārstāvētajā pašvaldībā;
- Ierobežo vietējo iedzīvotāju līdzdalību un interešu pārstāvību, ņemot vērā konkrētās teritorijas īpatnības, problēmas, vides un infrastruktūras riskus;
- Apgrūtina piekļuvi informācijai un dalību sanāksmei, īpaši digitāli mazāk aizsargātām grupām;
- Apiet teritoriālo kontekstu, kas ir būtisks IVN procesā.

Minētais ir pretrunā ar labas pārvaldības principu – iedzīvotāji nav vienlīdzīgos un saprotamos apstākļos, tas ir pretēji ētiskajai kārtībai. Šāda prakse **formāli imitē apspriešanas procesa izpildi,** bet būtiski **ierobežo sabiedrības līdzdalību**, apdraudot IVN procesa leģitimitāti, un pat valsts demokrātisko iekārtu.

1.Publiskā apspriede noritēja, pārkāpjot MK noteikumu Nr. 18 45. punkta prasības.

Minētais MK noteikumu Nr. 18 punkts saprotami noteic, ka sanāksmi vada pašvaldības pārstāvis. Tomēr konkrētajā sanāksmē 2025. gada 30. maijā sanāksmes vadību īstenoja SIA "K2 Ventum" piesaistīts pārstāvis, kas nav tiesību subjekts, kuram būtu, likumā noteiktā kārtībā, deleģētas tiesības vadīt sanāksmi. Savukārt Dienvidkurzemes novada pašvaldības pārstāvji sanāksmē piedalījās pasīvi un nepildīja normatīvajos aktos noteikto sapulces vadītāja funkciju. Līdz ar to sapulcē nebija nodrošināta neatkarīga, normatīvajiem aktiem atbilstoša, publiskās apspriešanas vadība. Minētais pierāda, ka sapulces organizēšanā pieļauts būtisks, sabiedrības līdzdalības principa pārkāpums. Līdz ar to nevar atzīt, ka sabiedriskajā apspriešanā nodrošināta objektivitāte.

- SIA "K2 Ventum" nespēja nodrošināt ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma pielikumus valsts valodā.

Publiskās apspriešanas laikā un iepriekš publiskotajā dokumentācijā vairāki būtiski IVN pielikumi bija pieejami tikai svešvalodā. Atsevišķi tehniskie materiāli, tostarp karšu materiāli, trokšņu un mirgošanas modelējumi, netika tulkoti vai skaidroti valsts valodā, tādējādi padarot tos sabiedrībai nesaprotamus.

Šāda SIA "K2 Ventum" rīcība pārkāpj:

- Latvijas Republikas Satversmes 4. pantu, kas nosaka, ka valsts valoda ir latviešu valoda;
- Valsts valodas likuma 3. un 10. pantu, kur noteikts pienākums publiskajā pārvaldē izmantot un nodrošināt informāciju latviešu valodā;
- Satversmes 100. pantu, kas garantē ikvienam tiesības saņemt informāciju, tai skaitā arī par projektiem, kas var būtiski ietekmēt vidi, īpašumus vai veselību;
- Aarhus konvenciju, kas garantē sabiedrībai tiesības uz savlaicīgu, saprotamu un efektīvu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos vides jautājumos.

SIA "K2 Ventum" pārkāpumi būtiski ierobežo iedzīvotāju iespējas izprast ietekmes novērtējuma rezultātus un piedalīties sabiedriskajā apspriešanā jēgpilni, pilnvērtīgi un juridiski nozīmīgā veidā. Tāpēc ir pamatoti atzīt, ka publiskās apspriešanas process nav noticis tiesiski leģitīmā un, sabiedrības līdzdalību nodrošinošā, veidā. Tādēļ publiskās apspriešanas sanāksmi nevar uzskatīts par derīgu procedūras posmu, ietekmes uz vidi novērtējuma procesā.

<u>Pamatojoties uz iepriekš minēto, lūdzu:</u>

1) **Atzīt, ka SIA "K2 Ventum" organizētā publiskā apspriešana 2025. gada 30. jūnijā nav notikusi atbilstoši normatīvajiem aktiem un nav uzskatāma par tiesiski derīgu sabiedriskās apspriešanas procedūru;**
2) **Noteikt SIA "K2 Ventum" pienākumu nodrošināt atsevišķu, likumīgu un pilnvērtīgu sabiedrisko apspriešanu katrā no skartajām pašvaldībām, ievērojot normatīvajos aktos noteiktos principus;**
3) **Noteikt SIA "K2 Ventum" pienākumu IVN materiālus un pielikumus nodrošināti pilnā apjomā un latviešu valodā, kā arī, lai aptuveni 200 sapulces dalībniekiem, būtu pieejamas visas materiālu kopijas pietiekošā daudzumā un IVN materiāli pieejami saprātīgā termiņā pirms apspriešanas.**

[III] daļa

Bijušā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk –VARAM), pamatojoties uz 2011. gada 29. martā noslēgto līgumu EEZ-2011/3 ar SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment (jzpildītājs), ir izstrādājusi „Vadlīniju izstrādi VES IVN veikšanai Latvijas apstākļos" un „Vadlīnijas VES ietekmes uz vidi novērtējumam un rekomendācijas prasībām VES būvniecībai" (turpmāk tekstā – Vadlīnijas). Vides pārraudzības valsts biroja, kura pašreiz ir Enerģētikas un vides aģentūra interneta vietnē http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/informacija bija iespēja iepazīties ar iepriekšminētajām VES IVN Vadlīnijām, līdz ar to nav šaubu, ka valsts atbildīgās amatpersonas ir iepazinušās ar iepriekšminēto dokumentu saturu, kā arī ņem vērā savas augstākstāvošās ministrijas izstrādātās Vadlīnijās norādīto informāciju pie dokumentu izstrādes, kuri saistīti ar IVN un VES plānoto būvniecību.

Vadlīniju 3.2.punktā norādīta VES ietekme uz ainavu. Ietekme uz ainavu, jo īpaši tās vizuālajiem aspektiem, ir viens no svarīgākajiem jautājumiem, kurus vērtē VES plānošanas posmā. Vairāki VES un VES parku parametri ietekmē ainavas vizuālo tēlu, tajā skaitā VES rotoru izmērs, augstums, stacijas augstuma un rotora izmēra attiecība, staciju skaits, krāsa un materiāli, piekļuves un sānu ceļi, ar staciju saistītās būves, savienojumi, tīkla pieslēgumi un pārvades līnijas. VES parasti veido vertikālas dominantes ainavā.

Novērtējot VES vai VES parku ietekmi uz ainavu, jāpieņem, ka VES var tikt vizuāli uztverti attiecībā pret kopējo ainavu līdz pat 10 km lielā attālumā. Atsevišķos gadījumos šis attālums var būt arī lielāks. VES vizuāla ietekme samazinās, pieaugot vizuālās uztveres attālumam. Teorētiski redzamības zonas var definēt šādi:

• zona, kurā VES vizuāli dominē – līdz 2 km rādiusā ap tām. Tās tiek uztvertas kā liela mēroga objekti, un rotora lāpstiņu kustība ir labi redzama. Tuvākā ainava vērtējama kā pilnīgi pārveidota;

• zona, kurā VES ir vizuāli traucējošas – parasti 1 līdz 4,5 km rādiusā ap VES atkarībā no laika apstākļiem. Šajā zonā VES ir svarīgi ainavas elementi un ir labi redzamas, taču vizuāli nedominē ainavā. Rotoru lāpstiņu kustība ir viegli pamanāma;

• zona, kurā VES ir labi pamanāmas – 2 līdz 8 km rādiusā ap VES atkarībā no laika apstākļiem. Šajā zonā VES ir labi redzamas, taču ainavas vizuālas uztveres traucējumi nav izteikti. Labos laika apstākļos rotoru lāpstiņu kustības ir redzamas, bet vēja VES izskatās mazi kopējā ainavā;

• zona 8 un vairāk km rādiusā – VES veido vienu no elementiem panorāmas skata ainavā. Rotoru lāpstiņu kustība ir gandrīz nepamanāma.

2011.gadā VES izmēri bija divas reizes mazāki nekā 2025.gadā, līdz ar to ka VES var tikt vizuāli uztverti attiecībā pret kopējo ainavu līdz pat 20 km lielā attālumā un atsevišķos gadījumos šis attālums var būt arī lielāks. Tas savukārt rada zonas, kurā VES ir vizuāli traucējošas līdz 10 km rādiusā ap VES.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, lūdzu:

atteikt SIA „K2 Ventum" sagatavoto IVN ziņojumu un noraidīt to.

[IV] daļa

2013.gada 2.jūnijā valdes loceklis kā privātpersona vērsās pie Ministru prezidenta un ministrijām ar iesniegumu „Par *lūgumu 2013.gada 4.jūnijā neapstiprināt* noteikumu projektu "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" VSS-1104 TA-304 (pielikums Nr.1 (turpmāk - 2013.gada 2.jūnija iesniegums)). 2013.gada 2.jūnija iesniegumā bija norādīts uz nepilnībām, kuras saistītas ar VES radītā trokšņa ietekmi, ietekmi uz veselību, tiesu procesiem, zinātniskiem darbiem, korupciju, un lūgumu likumīgi sakārtot VES trokšņa mērījumus, kuri iepriekš un pašreiz ir bijuši pilnīgi nepareizi. Šajā iesniegumā tiek norādīts uz to, kas pašreiz ir nepareizi un prettiesiski VES projektu virzībā Latvijā, atsaucoties arī uz Eiropas savienības pieredzi un direktīvām.

[1] 2013.gada 22.maijā stājas spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk tekstā – MK noteikumi Nr.240). MK noteikumu Nr.240 220.punktā norādīts, ka *potenciālajā piesārņojuma izplatības areālā aizliegts plānot jaunu dzīvojamo apbūvi (..), bet* 147.punktā norādīts, *ka plānojot jaunas dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijas, tās paredz vietās, kur (..) piesārņojošo objektu ietekme nepārsniedz normatīvajos aktos piesārņojuma jomā noteiktos piesārņojuma robežlielumus.* Nerodas šaubas, ja tie uzbūvētas VES blakus īpašumam tad īpašumu apbūvei vairs nedrīkst izmantot, jo tas atradīsies VES trokšņa piesārņojuma zonās. Līdzīgas situācijas ir daudziem iedzīvotājiem Latvijā, kuri ar VES radīto trokšņa piesārņojumu vēl tikai saskarsies, bet dažiem VES komersantiem prettiesiski tiek dotas īpašas tiesības izmantot viņiem nepiederošus īpašumus, tādejādi apzināti pārkāpjot likumus.

2011. gada 30. oktobrī Eiropas Cilvēktiesību tiesā (turpmāk tekstā - ECT) sūdzību pret Latvijas valsti iesniedza 41 Medzes pagasta iedzīvotājs, norādot uz Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas pirmā protokola 1. pantā, kā arī konvencijas 6., 8. un 13. pantā garantēto tiesību pārkāpumu, paredzot Medzes pagastā konkrētas VES apbūves zonas tiešā sūdzības iesniedzēju mājokļu tuvumā. Medzes pagasta iedzīvotāju sūdzība pieņemta ECT un tai piešķirts nosaukums *Mežvids and others v. Latvia* (un Nr. 67759/11). Arī par Rucavas novadā SIA „ENERGO WIND" VES plānoto poligona būvniecību ECT ir ierosināta lieta *Vecbaštika and others v. Latvia* (lietas Nr. 52499/11) un netiek izslēgta iespēja, ka būs arī nākošās sūdzības ECT, ja Latvijā tiks virzīti VES būvniecības projekti kā pašreiz.

[2] Iepazīstoties ar Ministru kabineta noteikumu projektu „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" (turpmāk tekstā – MK noteikumu projekts), kā arī ar pielikumiem, jāsecina, ka nav izvērtēta, apzināta un noteikta kārtība, kā būtu jāmēra VES radītais piesārņojums, jo ir pietiekoši skaidra VES radītā trokšņa ietekme, kura atzīta Latvijas tiesu lēmumos, spriedumos, zinātniskos darbos, kā arī pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk tekstā – VARAM) 2011 gadā pasūtījuma izstrādātajos dokumentos, proti, „Vadlīniju izstrāde VES ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai Latvijas apstākļos" un „Vadlīnijas VES ietekmes uz vidi novērtējumam un rekomendācijas prasībām VES būvniecībai" (turpmāk tekstā – Vadlīnijas). Vadlīnijās sniegtas atsauces uz spēkā esošajiem vides kvalitātes normatīviem un iekļautas ieteicamās robežvērtības gadījumos, kad Latvijas normatīvajos aktos šiem vides komponentiem nav reglamentēti kvantitatīvie rādītāji.

Vadlīnijās norādīts, ka *Dānijā VES izvietojumu var ierobežot trokšņa piesārņojums. Trokšņa līmenis no jebkuras elektrostacijas ir jāverificē. Stacijas radītais trokšņa līmenis pie*

vēja ātruma 8 m/s atsevišķās dzīvojamās teritorijās lauku apvidos nedrīkst pārsniegt 44 dB (A). Blīvāk apdzīvotās teritorijās, rekreācijas zonās un trokšņa jutīgās teritorijās trokšņa līmenis nedrīkst pārsniegt 39 dB (A). Vācijā tehniskās instrukcijas aizsardzībai pret troksni nosaka, ka minimālais attālums starp VES un dzīvojamām teritorijām nedrīkst būt mazāks par 500 m, jo šādā attālumā VES darbība ir skaidri dzirdama. Būvnormatīvos noteiktie ierobežojumi nosaka, ka VES radītais troksnis dzīvojamajās teritorijās nedrīkst pārsniegt 35 dB (A) un jauktajās teritorijās 40 dB (A).

Vadlīnijās arī norādīts, ka *ES un pasaulē veiktie pētījumi liecina, ka VES troksnis parasti rada traucējumus to tuvumā dzīvojošiem cilvēkiem, bet nav zinātniski pierādīta tā kaitīgā ietekme uz cilvēku veselību* (nepiekrīt, ka nav zinātniski pierādīta tā kaitīgā ietekme uz cilvēku veselību jo autori atsaukušies uz 2004.gada dokumentu). *Vairākos pētījumos norādīts, ka pat zemāks skaņas spiediena līmenis, ko rada VES, cilvēkiem traucē vairāk nekā augstāks skaņas spiediena līmenis, ko rada autosatiksme. Kā galvenais iemesls šādai saasinātai trokšņa uztverei minēts VES radītās skaņas impulsveida raksturs. VES darbībai raksturīgi divi galvenie trokšņa veidi pēc to izcelsmes – mehāniskais troksnis (ģeneratora un transmisijas pārslēga darbība) un aerodinamiskais troksnis. Aerodinamiskais jeb turbulento plūsmu troksnis tiek uzskatīts par būtiskāko un dominējošo negatīvo ietekmju cēloni. Rotora lāpstiņām šķeļot gaisu, rodas impulsveida, svelpjoša skaņa, kas ir labi saklausāma uz apkārtējā skaņu fona un rada apgrūtinājumu vēja parku tuvumā esošajiem iedzīvotajiem. Lielo vēja turbīnu radītā infraskaņa parasti nav dzirdama, bet izraisa ēku un cita veida strukturālo elementu vibrācijas. Šāda veida vibrācijas var pastiprināt esošo trokšņa līmeni. Skaņas spiediena līmenis frekvenču diapazonā zem 10 Hz var pārsniegt 60 dB (A) pat 750 m attālumā no VES.*

[3] To, ka VES radītais impulsveida troksnis ir īpaši kaitīgs ir norādīts Veselības inspekcijas interneta vietnē, atsaucoties uz Pasaules Veselības organizācijas (turpmāk tekstā – PVO) vadlīnijām aizsardzībai pret vides (sadzīves) troksni http://www.vi.gov.lv/lv/vides-veseliba/troksnis/pasaules-veselibas-organizacijas-vadlinijas-aizsardzibai-pret-vides-sadzives-troksni.

Publiskā telpā ir pieejama informācija, ka Eiropas lielākajam VES ražotājam ENERCON varētu būt problēmas, jo 2012.gadā Bavārijas Augstākā tiesa Minhenē atzinusi, ka ENERCON E82 VES rada impulsveida troksni http://www.wind-watch.org/news/2012/08/29/enercon-e-82-pulsed-noise/. Paraugs kā vienkārši var izmērīt VES radīto troksni ir sekojošā adresē http://www.youtube.com/watch?v=dzNj9DKDk1c&feature=related.

Valdes locekļa rīcībā ir LR veselības ministrijas Veselības inspekcijas 2013.gada 1.marta atbilde Nr.11-44/3141/2064 „Par trokšņu atkārtotiem mērījumiem" no kuras izriet, ka MK noteikumi Nr.597 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" (turpmāk tekstā - noteikumi Nr.597) un tiem saistošie trokšņu robežlielumi ir tieši tie, kuri jāievēro VES komersantiem ekspluatējot VES. VES rada impulsveida troksni, kā arī infraskaņu, kuru Latvijā neviens likums neuzliek par pienākumu konstatēt vai mērīt kā to norādījusi Veselības inspekcija, bet tieši VES radītais troksnis ir būtiskākais, kurš bojā cilvēkiem veselību. Arī Latvijas Akustiķu apvienība dokumentāli apliecina un norāda uz to, ka Latvijā pastāvošā trokšņa normēšana aptver tikai dzirdamās skaņas diapazona daļu un neattiecas uz infraskaņu un ultraskaņu, tādejādi VES trokšņa visai būtiskā zemfrekvences komponente šobrīd Latvijā netiek izvērtēta, tāpat kā netiek apzināta VES impulsveida (tonalitāte) trokšņa ietekme. Liekas, ka frekvenču ģeneratori ir vai tiek izmantoti arī kā ieroči.

Jau no 2000.gada notiek konference „WindTurbineNoise" (vēju turbīnu troksnis). http://www.windturbinenoise2013.org/, kurā izskata dažādus jautājumus kas saistīti ar VES radīto trokšņa ietekmi, proti, trokšņu avoti no VES, VES trokšņu modelēšana, mikroturbīnas pilsētu projektos, mijeiedarbība starp VES parkiem, VES troksnis virs zemes un ūdenī, vibrācijas no VES, standarti un noteikumi, VES ietekme uz indivīdu un ciemu iedzīvotājiem, plānošanas prasības un lēmumu pieņemšana, akustiskās kontroles un uzraudzība, zemās frekvences troksnis no VES, nākotnes perspektīvas, VES troksnis decibelos, skaņas intensitāte un spiediens, trokšņu līmenis un cilvēka dzirde, cilvēka reakcija uz troksni, trokšņa avoti, skaņas izolācija, pamatu troksnis un vibrācija no VES pamatiem utt. Visu šo konferenču materiālus un informāciju var pasūtīt CD formātā un Latvijas valsts amatpersonām nav problēmu iegūt informāciju par to, kādu ietekmi rada VES.

[4] Satversmes tiesa sprieduma lietā Nr. 2010-48-03 6.12.punktā norāda, ka *pēc Vides ministrijas ieskata, VES ekspluatācija ir saistīta arī ar zemas frekvences skaņām, vibrācijām un elektromagnētisko starojumu, kas nelabvēlīgu apstākļu sakritības gadījumā varot ietekmēt gan dabu, gan cilvēku – viņa veselību un drošību. Uz šāda veida nelabvēlīgām sekām norāda arī jau minētā organizācija "Eiropas platforma pret vēja parkiem" http://epaw.org/. Tomēr informācija par šo ietekmi ir pretrunīga. Atsevišķi zinātnieki uzskata, ka daudzām VES tuvumā dzīvojošām personām esot novērota tāda veselības problēma kā vēja turbīnu sindroms (sk. Pierpont N. Wind Turbine Syndrome. Testimony before the New York State Legislature Energy Committee http://w http://www.savewesternny.org/docs/pierpont_testimony.html) Savukārt citi zinātnieki apšauba minētajos pētījumos izdarīto secinājumu metodoloģiju. Apkopojot 2010. gadā pieejamos pētījumus par VES ietekmi uz cilvēka veselību, Kanādas Ontario provinces Veselības dienests norāda,* ***ka VES nerada vērā ņemamu elektromagnētisko starojumu un to radītā infraskaņa nerada veselības problēmas, ja kopējais skaņas līmenis nepārsniedz 40 decibelus*** *(sk. The Potential Health Impact of Wind Turbines Chief Medical Officer of Health Report. May 2010 http://www.health.gov.on.ca/en/public/publications/ministry_reports/wind_turbine/wind_turbine.pdf*

Medicīnas un filozofijas doktores Ninas Pirpontas 2010.gada grāmatā „Vēja turbīnu sindroms" norādīts par VES ietekmi uz cilvēka veselību. Simptomi rodas, kad cilvēks uzturas tuvu VES, bet izzūd kad neatrodas VES trokšņu un apēnojuma zonās. Grāmatu angļu valodā (294.lpp.) var pasūtīt internetā adresē http://www.windturbinesyndrome.com/ un ar piegādi maksā apmēram 15 Ls. Grāmata ir pieejama digitālā veidā internetā, kuru valdes loceklis ir iesniedzis Vides pārraudzības valsts birojam (turpmāk tekstā – Birojs) saistībā ar dažādām VES būvniecības projektu realizācijām, līdz ar to atbildīgām valsts amatpersonām ir zināms par grāmatas saturu un kā VES ietekmē cilvēka veselību. Grāmata ir valdes locekļa rīcībā, līdz ar to šim iesniegumam pievienots neliels tulkojums no grāmatas „Vēja turbīnu sindroms".

[4.1]Tulkojums no grāmatas „Vēja turbīnu sindroms. Par vēja turbīnu ietekmi uz veselību. Nina Pirponta (Nina Pierpont (CV pielikums Nr.1).

Vēja parku izveidotāji izvirza propagandu, ka vēja parki ir klusi un nerada nekādus draudus veselībai. Izpēte un pierādījumi, kas veikti Austrālijā, Lielbritānijā, Dānijā un citās valstīs liecina, ka vēja turbīnu izdalītās skaņas un vibrācijas spēj nozīmīgi ietekmēt mūsu veselību. Šie faktori var ietekmēt veselības stāvokli cilvēkiem, kas dzīvo līdz pat 2 kilometriem no vēja turbīnas. Skaņa var būt dzirdama, bet var būt arī skaņa zemās frekvencēs, kas izplatās gan gaisā, gan pa zemi. Kad saule aust vai riet un ir aiz vēja turbīnas rotora, turbīnas griešanās rada ņirboņu, kas arī var būt kaitīga veselībai. Turpinājumā izvilkumi no vadošā speciālista Vēja Turbīnu Sindroma nozarē Dr. Nina Pirpontas (Nina Pierpont) raksta.

Vēja turbīnas radītai skaņai piemīt dūcošs, pulsējošs raksturs, īpaši naktī, kad tā kļūst skaļāka. Naktī troksnis ir lielāks, jo vēsais gaiss kontrastē ar pie turbīnas rotora centra radušos vēja plūsmu, kurā ir vertikāla gaisa kustība. Nakts laikā šī skaņa izplatās ļoti tālās distancēs. Ir

dokumentēts, ka skaņa ir traucējoša līdz pat 2 kilometriem no vēja turbīnām paugurainās zemkopības zemēs, 2,5 kilometri ielejās un 3,2 kilometri kalnainā piejūras rajonā.

Trokšņa augstāki līmeņi traucē miegu, rada negatīvu ietekmi uz veselību, labsajūtu un miega spējām. Šie un citi pārmērīgie sadzīves trokšņu faktori, kas ietekmē veselību, ir dokumentēti WHO (World Health Organization - Pasaules Veselības Organizācija) ziņojumā ar atsaucēm uz zinātnisko un medicīnisko literatūru.

Tas iekļauj:

1.Lai cilvēki sarunātos un saprastu viens otru bez grūtībām, apkārtējais vides troksnis nedrīkst pārsniegt 35 decibelus. Neaizsargātām grupām (vājdzirdīgiem, vecākiem ļaudīm, bērniem, kuri ir valodas un lasītprasmes apguves posmā, bērniem ar attīstības traucējumiem) trokšņu līmenim jābūt vēl mazākam. Kad trokšņi traucē runas sapratni, tie izraisa koncentrēšanās problēmas, nogurumu, nesaprašanos, nenoteiktību, pašpārliecinātības trūkumu, aizkaitinājumu, samazina darba spējas, problēmas cilvēku attiecībās un stresu.

2.Trokšņu ietekmētie faktori - izraisīts bezmiegs, ieskaitot nogurumu, nomākts garastāvoklis un labsajūta, samazināta darba spēja un vairāk izmantoti nomierinošie līdzekļi un miega zāles. Izmērītas trokšņa radītās fizioloģiskās sekas norāda, ka miega laikā palielinās asinsspiediens un sirdsdarbības ātrums, rodas elpošanas sistēmas izmaiņas un sirds aritmija. Noteikti nakts trokšņu tipi ir īpaši apgrūtinoši, ieskaitot trokšņus, kas vairāk ir impulsīvi nekā ilgstoši, trokšņi apvienojumā ar fizisko vibrāciju, trokšņi ar zemfrekvenču (infraskaņa) komponentēm un vides avoti ar zemu apkārtējo fona troksni. Bērni, vecāka gadagājuma cilvēki un cilvēki, kuri iepriekš slimojuši, it īpaši ar depresiju, ir pastiprināti jūtīgi pret miega traucējumiem.

3.Troksnim ir nelabvēlīga ietekme uz runas saprotamības izpildījumu. Visvairāk nelabvēlīgi ietekmētās izmaiņas joma ir lasīšana, uzmanība, problēmu risināšana un atmiņa. Troksnis skolās ietekmē nelabvēlīgi un nespēja kontrolēt troksni ir negatīvāks faktors nekā tā intensitāte. Centieni izskaust šo troksni noved pie stresa hormonu paaugstināšanās un asinsspiediena pazemināšanās. Nelabvēlīgā ietekme vairāk iespaido bērnus ar zemāku attīstības pakāpi.

4.Tas, kas tiek attiecināms uz trokšņa kairinājumu, patiesībā ir lērums negatīvu emociju. Dokumentētās, trokšņa izraisītās emocijas ir dusmas, vilšanās, neapmierinātība, bezpalīdzība, satraukums, apjukums, uzbudinājums un spēku apsīkums. Spēcīgi kairinātu cilvēku daļa sāk palielināties, kad trokšņu līmenis sasniedz 42 decibelus, bet vidēji kairinātu cilvēku daļa sāk palielināties pie 37 decibeliem.

Dalībnieki pētījumiem par trokšņu ietekmi tiek izvēlēti cilvēki no iedzīvotāju vidus, bet pārsvarā tie ir pieaugušie. Neaizsargātās grupas tiek pārstāvētas nepietiekami, jo, ja tās tiktu pārstāvētas nopietnāk, tas būtu liels atspaids uz esošo datu rezultātiem. Neaizsargātās grupas ir vecie cilvēki, cilvēki, kuri ir slimi vai ir ar hroniskām slimībām, cilvēki kuriem ir depresija vai cita veida garīgās slimības, zīdaiņi vai mazi bērni, bērni ar attīstības traucējumiem, bērni kas nodarbojas ar izziņas vielu apguvi un cilvēki kuri ir akli vai vājdzirdīgi. Šiem cilvēkiem ir mazākas iespējas cīnīties ar trokšņa izraisītām sekām un nelabvēlīgai ietekmei ir augstāka pakāpe, nekā tas tiek norādīts pētījumos. Šai cilvēku grupai ir jāpievērš uzmanība brīdī, kad tiek izstrādātas prasības trokšņa līmeņa ierobežošanai, tāpat kā tas tiek darīts gaisa piesārņojuma gadījumā.

Cilvēki, kuri dzīvo netālu no industriālajām vēja turbīnām, ir ziņojuši arī par citiem simptomiem. Sertificēts ārsts, medicīnas doktors Amanda Harri (Amanda Harry) 2003. gadā izpētīja cilvēkus, kuri dzīvoja netālu no vēja parka ar 16 vēja turbīnām. 13 no 14 pētījamiem sūdzējās par paaugstinātām galvassāpēm, 10 cilvēki sūdzējās par miega traucējumiem un nemieru. Citi simptomi-migrēna , slikta dūša, reibonis, sirdssāpes, stress un depresija.

Daudzi privātie kontakti no visas pasaules ziņo par tādiem pašiem simptomiem (pētījumā esmu iekļāvusi apkopotos materiālus un klīniskās intervijas). Balstoties uz kontaktiem,

intervijām un pārrunām ar Dr. Harri esmu definējusi Vēja Turbīnu Sindromu - sindromu komplekss, kas parādās kad tuvumā esošās vēja turbīnas sāk darbību un izzūd, kad cilvēks atrodas ārpus šī rajona.

Simptomi iekļauj:

1. Miega problēmas-dzirdamais troksnis un fiziskās sajūtas no pulsācijas vai spiediena apgrūtina gulētiešanu un izraisa biežas pamošanās.

2. Galvassāpes, kuras kļūst biežākas un spēcīgākas.

3. Reibonis, nelabums.

4. Spēka izsīkums, satraukums, dusmas, uzbudinājums un depresija.

5. Problēmas ar mācīšanos un koncentrēšanos.

6. Tinīts (zvanīšana ausīs).

Ne visiem cilvēkiem, kuri atrodas tuvu vēja turbīnām, ir šie simptomi. Tas nenozīmē, ka citi tos izdomā, tas nozīmē, ka ir atšķirīgu cilvēku jūtība pret troksni. Šīs atšķirības sauc par riska faktoriem. Noteikt riska faktorus un cilvēku daļu, kuriem ir šie simptomi, ir epidemioloģisko izmeklējumu ziņā, kas ir progresā. Hronisks bezmiegs ir visizplatītākais simptoms. Spēka izsīkums, garastāvokļa maiņa, problēmas ar koncentrēšanos un mācīšanos ir neizgulēšanās sekas.

Jūtība pret zemu frekveņču skaņām ir potenciāls riska faktors. Daži cilvēki zemu frekveņču skaņas biežāk izjūt kā spiedienu uz ausīm, nevis sadzird kā skaņu vai izjūt vibrācijas krūtīs un kaklā. Cilvēki, kuri dzīvo blakus industriālajām turbīnām, apraksta satraucošo sajūtu - it kā elpošana notiek sinhroni ar pulsāciju no turbīnām, kura var būt pat nedzirdama, it īpaši naktī, cenšoties aizmigt.

Attiecībā uz jūtīgumu pret Vēja Turbīnu Sindromu, kā riska faktors parādās pirms migrēnas sindroms. Migrēna ir ne tikai stipras galvassāpes, bet gan neiroloģisko parādību kopums, kas atstāj iespaidu uz redzi, dzirdi, līdzsvara sistēmu un pašu apziņu (gara spējām). Daudziem cilvēkiem, kuriem ir migrēna, ir pastiprināta jūtība uz skaņu un kustību, viņiem paliek slikti braucot, ir jūras slimība un karuseļi izraisa sliktu dūšu. Ar migrēnu saistītais vertigo (griešanās veida reibonis, bieži ar sliktu dūšu) ir aprakstīts medecīnā. Migrēna bieži ir iedzimta slimība.

Lai saglabātu mūsu balansu un justos stabili telpā, mēs izmantojam trīs impulsus - no acīm, no stiepuma receptoriem locītavās un muskuļos, no balansēšanas orgāniem iekšējā ausī. Vismaz divām no šīm sistēmām ir jādarbojas un jābūt savstarpējā saiknē, lai mēs spētu saglabāt balansu. Ja sistēma nedarbojas savstarpējā saiknē, kā tas ir jūras slimības vai vertigo gadījumā, sistēmas jūtas slimas un nestabilas. Vēja turbīnas apdraud šīs sistēmas caur redzes orgāniem ar kustošos rotoru ēnu traucējumiem un izsaku hipotēzi, ka ar zemfrekvences viļņiem tiek apdraudēti balansēšanas orgāni iekšējā ausī.

Paaugstināts risks varētu būt vecākiem cilvēkiem, jo vecuma radītās problēmas ar iekšējās auss darbību vai ar nerviem un smadzeņu daļām, kas saņem signālus no iekšējās auss, pasliktina situāciju. Cilvēki, kuri kādreiz ir zaudējuši dzirdi trokšņa rezultātā, arī var būt riska kategorijā, jo sabojājot dzirdi pārlieku liela trokšņa dēļ, pastāv iespēja, ka arī iekšējās auss orgāni ir bojāti. Šis bojājums attiecināms uz Tullio fenomenu, kad skaļa trokšņa pielietojums izraisa balansa zaudēšanu.

Reibonis (īpaši vertigo) ir aiz vēja ģeneratoriem, to rotoru lāpstu griešanās rada ņirbošus ēnas starus pāri laukiem un mājām, mājās tas rada patstāvīgu gaismas intensitātes maiņu, ko ir grūti izskaust. Pret kustību jūtīgi cilvēki sākt reibt, zaudē līdzsvara izjūtu, viņiem kļūst slikti, kad viņi redz rotējošos vēja ģeneratora spārnus vai ņirbošu ēnu. Slikta dūša, jūras slimība, šie ir simptomi, kas rodas, ja vietas un kustības trīs orgāni (acis, stiepuma receptori locītavās un muskuļos, iekšējā auss) nesaņem vienādu informāciju, acis uztver kustību, bet auss nē. Tas veicina slimību attīstību. Slimība, ko izraisa kustība, parādās 31% bērnu 8% pieaugušo, bet pusei ar migrēnu sirgstošiem cilvēkiem. Gaismas intensitātes patstāvīga maiņa var izraisīt

lēkmes ar epilepsiju sirgstošiem cilvēkiem. Plašāka informācija par vēja ģeneratoru kaitīgo ietekmi Ninas Pierpontas grāmatā ,,Vēju turbīnu sindroms,, 2008. Grāmatu iespējams iegādāties internetā angļu valodā. Kontakti: www.windturbinessyndrome.com. http://www.windland.ch/doku_wind/wind_turbine_syndrome_draft.pdf

[5] Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (turpmāk tekstā – Senāts) 2010.gada 23.decembrī lēmumā administratīvajā lietā Nr.A42991709 16 - 17 punktos precīzi norādījis uz nepilnībām, kuras saistītas ar VES http://www.at.gov.lv/files/archive/department3/2010/ska_1064_10.pdf ietekmēm, to plānoto būvniecību un attālumu no VES līdz kaimiņu zemju īpašumu robežām norādot uz to, ka *var piekrist pieteicējam un Administratīvajai apgabaltiesai tajā ziņā, ka zinātniskie pētījumi var identificēt arvien precīzākas ziņas par VES ietekmi uz apkārtējo vidi un cilvēku labsajūtu un veselību un šāda informācija nav izslēdzama no apsvērumiem. Tāpat jāpiekrīt apgabaltiesai, ka Liepājas reģionālajai vides pārvaldei (turpmāk tekstā – Pārvaldei) un Birojam ietekmju vērtēšanā ir jāvērtē visas VES darbībai raksturīgās ietekmes, ne tikai Latvijas normatīvajos aktos ar konkrētiem ierobežojumiem noregulētās. Citiem vārdiem, ir pamatota prasība izvērtēt visus ietekmes veidus un neaprobežoties tikai ar to ietekmju izvērtējumu, par kuru pastāvēšanu un raksturojumu nav nekādu šaubu un kas ir normatīvi noregulēts.*

Tai pašā laikā, atgriežoties pie sākotnējā izvērtējuma mērķa, jāņem vērā, ka izskatāmajā gadījumā paredzētā darbība – VES jeb vēja ģeneratori – nav novitāte pasaulē. Citās valstīs pastāv pietiekami skaidra prakse VES būvniecībā un tātad arī tām raksturīgo ietekmju novērtējumā.

Tā, Vācijā VES ietekmes novērtējumam praksē ir aprobēti vispārīgie ietekmes novērtējuma kritēriji (sk. Stüer B. Handbuch des Bau- und Fachplanungsrechts. Planung. Genehmigung. Rechtsschutz. 3.Aufl. München: Beck, 2005, S.950-960). Attiecībā uz ietekmi uz cilvēka veselību tiek apskatīti vairāki fizikālās ietekmes veidi. Pirmkārt, troksnis atkarībā no vēja stipruma un virziena rotora spārnu skaņas ir dzirdamas apmēram 1500 m attālumā. Ņemams vērā, vai tas ir viens ģenerators vai vesels parks (ja tas ir parks, tad papildus veidojas savs ,,ritms" no visiem ģeneratoru rotoriem). No tā tiek tālāk radītas augstfrekvences vibrācijas un infraskaņa. Ilgākā laika periodā rotora spārnu skaņas, augstfrekvences vibrācijas un infraskaņa noved pie galvassāpēm, stresa simptomiem, nervu traucējumiem. Infraskaņa ir spējīga sabojāt ķermeņa šūnas. Paralēli akustiskajai ietekmei jāņem vērā arī optiskā ietekme, kas saistīta ar ainavas aizsardzību, kustību, ēnu un gaismu. Ainavas izķēmojums rodas tad, ja vidējam estētiskiem iespaidiem atvērtam novērotājam konkrētā vieta kopsakarā ar ģeneratoru (ģeneratoriem) liekas apgrūtinoša vai aizskaroša. Vizuālais VES iespaids ir atkarīgs gan no cilvēku uztveres, gan konkrētās ainavas (piemēram, industriāla vieta), gan no vietas plašuma, kurā tie atrodas. Optiskajos ierobežojumos tiek ierindots arī ,,optiskais stress", tas ir, rotora stari, griežoties mijiedarbībā ar gaismu (sauli), rada ritmisku ēnas mešanu uz konkrētu vietu, spoguļu efektu māju logos. To sauc arī par ,,disko efektu". Ar datorsimulācijām šo efektu vajadzētu novērst. Ar rotora stariem var tikt samazināta arī saules gaisma. Šīs parādības cilvēki var uztvert kā ierobežojošas. Var vērtēt arī atbilstību būvnormatīvos noteiktās prasības saistībā ar noēnojuma ilgumu dienā, gadā u.tml. Attiecībā uz kaimiņu tiesībām būtisku nozīmi iegūst arī ģeneratora attālums no personas zemesgabala. Tiesu praksē attīstījies, ka pie 500 kW jaudas un 65 m rotora augstuma attālumam līdz tuvākajam apbūvētajam zemesgabalam nevajadzētu būt mazākam par 950 m, bet 300 kW ierīcei – 500m. Senāts šo Vācijas pieredzi neliek uzskatīt par automātiski piemērojamu arī Latvijā, taču ar to vēlas uzsvērt, ka VES ietekmes nav nekas citu valstu iestāžu un tiesu praksē svešs un maz pētīts jautājums, ja reiz tik skaidri kritēriji ir aprakstīti pat rokasgrāmatā.

[6] „Nakts trokšņa vadlīnijas Eiropai", kur norādītas rekomendācijas veselības aizsardzībai. *Miegs ir būtiska cilvēka fizioloģisko funkciju daļa un ir atzīts Eiropas Cilvēktiesību konvencijā, kā cilvēka pamattiesības. Dokumentu sagatavoja PVO darba grupa, kuras darba mērķis ir vadlīniju izstrāde trokšņa iedarbībai miega laikā. Dokumentu var uzskatīt par PVO dokumenta „Vadlīnijas sadzīves troksnim" („Guidelines for community noise",WHO,2000) turpinājumu. Nepieciešamība pēc vadlīnijām, kas balstītas uz ietekmes uz veselību izvērtēšanu, daļēji tika saistīta ar Eiropas Savienības direktīvu 2002/49/EK par vides trokšņa novērtēšanu un menedžmentu (saīsināti dēvētu par vides trokšņa direktīvu), kas nosaka prasību Eiropas Savienības dalībvalstīm izstrādāt trokšņa kartes un vākt datus par nakts trokšņa iedarbību. Lai nodrošinātu subklīnisko efektu primāro profilaksi populācijai saistībā ar nakts trokšņa iedarbību, rekomendē, populāciju nepakļaut nakts trokšņa līmeņiem lielākiem par* (L nakts, ārā) *30 dB, kad cilvēki atrodas gultā. Šis lielums ir nakts trokšņa vadlīniju galīgais jeb maksimālais mērķis, lai aizsargātu, tai skaitā arī jutīgās populācijas grupas.* http://www.vi.gov.lv/lv/vides-veseliba/troksnis/nakts-troksna-vadlinijas-eiropai-kopsavilkums
Gribētu vērst Jūsu uzmanību uz to, ka „Nakts trokšņa vadlīnijas Eiropai" ir norādīts āra troksnis 30 dB, kurš ir noteikts nakts trokšņa līmenis ēkas fasādes ārpusē, nevis mājas iekšpusē, līdz ar to nevar piekrist tam, kas norādīts anotācijā, proti, ja *dzīvojamās telpās un guļamtelpās trokšņa pieļaujamais lielums naktī ir 30 dB (noteikumu Nr.76 pielikums un ar noteikumu projektu iekļaujamais 4.pielikums), tad pieļaujamajam vides trokšņa lielumam būtu jābūt 50 dB. Pašlaik noteikumos Nr.597 vides trokšņa robežlieluma zemākā robeža ir 40 dB.*

„Nakts trokšņa vadlīnijas Eiropai" ir noteikts, *ka pagaidu mērķis I Lnakts,ārā = 55dB, pagaidu mērķis II Lnakts, ārā=40dB, bet nakts trokšņa vadlīnija Lnakts, ārā = 30dB. Jāatzīmē, ka valstis izvēlas pakāpeniski samazināt šos līmeņus. Ir ļoti svarīgi veikt riska novērtēšanu nacionālā līmnīi un izstrādāt rīcības pasākumus trokšņa līmeņa samazināšanai, tai skaitā arī jaunajos projektos, lai izvairītos no pagaidu mērķa I.*

[7] Komisijas ziņojumā Eiropas Parlamentam un padomei par Vides trokšņa direktīvas īstenošanu saskaņā ar Direktīvas 2002/49/EK 11. pantu COM/2011/0321 tiek norādīts, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0321:FIN:LV:HTML
ka *PVO Vadlīnijās par troksni Eiropas Savienībā vides trokšņa ietekme, tostarp kairinājums, atzīta par nopietnu veselības problēmu. PVO Vadlīnijās Eiropai par troksni naktīs ierosināts ieteicamais trokšņa līmenis nakts laikā – 40 decibeli (dB, Lnight). Turklāt laikā no 2009. līdz 2011. gadam ES ir finansējusi plašu koordinācijas pasākumu, kurā iesaistīti Eiropas 33 institūti. Neseni pētījumi rāda, ka vides troksnis ir ievērojams vides risks, kas apdraud sabiedrības veselību, un ka trokšņa iedarbībai Eiropā salīdzinājumā ar citiem stresa izraisītājiem ir tendence palielināties. Trokšņa piesārņojums var kaitināt, traucēt miegu, negatīvi ietekmēt izziņas funkciju skolēniem, radīt fizioloģiskas stresa reakcijas un var izraisīt sirds un asinsvadu problēmas cilvēkiem, kas ir hroniski pakļauti troksnim. Stress var ietekmēt dažu tādu hormonu ražošanu, kas var izraisīt dažādus blakusefektus, tostarp paaugstinātu asinsspiedienu. Ilgākā iedarbības posmā tas savukārt var palielināt sirds un asinsvadu slimību un psihisko traucējumu risku.*

Komisijas ziņojumā arī norādīts, *ka klusie rajoni labvēlīgi ietekmē sabiedrības veselību, jo īpaši cilvēkiem, kas dzīvo trokšņainos pilsētu rajonos. Rīcības plānu ietvaros dalībvalstīm tika lūgts iekļaut īpašus pasākumus un izstrādāt rīcības plānus, lai aglomerācijās aizsargātu klusos rajonus pret trokšņa palielināšanos. Taču 2002. gada 25. jūnijā pieņemtā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2002/49/EK par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību šo zonu norobežošanu lielā mērā atstāja dalībvalstu ziņā. Līdz ar to Eiropas Savienībā ir ļoti dažādas pieejas. Kaut arī lielākā daļa dalībvalstu ir iekārtojušas klusos rajonus aglomerācijās, daudzas to vēl nav izdarījušas vietās, kas atrodas laukos. Pašreizējā direktīvā dalībvalstīm tiek pieprasīts izmantot norādītos trokšņa indikatorus Lden un Lnakts un ziņot par attiecīgi 55 dB*

un 50 dB vai skaļāka trokšņa iedarbību uz iedzīvotājiem (sk. 4.2. punktu). Tomēr pašreizējā ziņošanas sistēmā nav ņemts vērā tas, ka ievērojama ES iedzīvotāju daļa ir pakļauta zemāka līmeņa trokšņa radītam piesārņojumam, kas arī varētu kaitīgi ietekmēt veselību (sk. 2. punktu). Saskaņā ar PVO jaunākajiem ieteikumiem, lai iegūtu daudz reālāku novērtējumu par trokšņa piesārņojuma ietekmi Eiropas Savienībā, Lnakts vērtību rādītāji, par kuriem jāziņo, būtu jāsamazina līdz 40 dB Lnakts.

[8] Jebkurai ierīcei, kura rada troksni ir tehniskā pase un tāda arī ir VES, bet pasē norādīts kādu troksni VES rada, līdz ar to VES projektu realizētājiem šo pasi un trokšņu lielumus vajag norādīt sākotnējā ietekmes uz vidi sākotnējā novērtējuma pieteikumā Pārvaldē, lai varētu objektīvi noteikt VES radītā trokšņa piesārņojuma zonas. Lai būtu skaidrība par to kādas ir, piemēram, ENERCON E101 VES radītā trokšņa izplatīšanās zonas var ieskatīties sekojošā adresē un dokumentā http://www.busch-dettum.de/doc/windpark_sound_level_iso_9613-2_e-101.pdf. proti, 50dB VES radītai troksnis izplatās 220 m attālumā, 45dB VES radītai troksnis izplatās 390m attālumā, 40dB VES radītai troksnis izplatās 580m attālumā, 35dB VES radītais troksnis izplatās 860m attālumā, bet 30 dB VES radītais troksnis izplatās ~1200m attālumā (pielikums Nr.3), turklāt VES rada impulsveida troksnis un uzrādīts ir tikai vienas VES radītais troksnis, jo VES radītais troksnis summējas. VES trokšņu radītā summa no diviem vai vairākiem VES ir ne viss aritmētiska, bet gan logaritmiska, piemēram, divu skaņu avotu ar skaņas stiprumu 60dB kopējā trokšņu summa būs 63dB, ko var izrēķināt ar matemātiskām formulām. Tātad VES radītā trokšņa attālums tikai no vienas VES ir 1200 m attālumā ap VES, ko arī vajadzētu ņemt vērā pie jebkuras VES plānotās būvniecība, turklāt VES radītais impulsveida troksnis kontrastē ar fona troksni.

[9] Jau 2009.gada 23.jūlijā Piltenē, kur notika „SIA Vēja Tehnoloģijas" projekta „Siltumnīcu kompleksa un vēja parka būvniecība uz zemes gabala „Upmalnieki"" sabiedriskās apspriešanas laikā, projekta realizētāji informēja, ka *ar septembrī (2009.gadā) stāsies spēkā grozījumi MK noteikumos Nr.579, kas paredzēs to, ka pašreizējās trokšņu robeža tiks paaugstināta 5-10 dB.* 2010.gada sākumā, SIA „RAPSOIL" publiskās apspriedes laikā, kuru Liepājas pilsētas teritorijā virzīja bēdīgi slavenie Gints Sorokins un Jānis Sprinovskis, tika sniegta informācija, ka tiks palielināti noteikumu Nr.597 trokšņu robežlielumi. 2010. gada 8. jūlija Durbes novada pašvaldības laikrakstā „Durbes novada vēstis" bija norādīts, ka *SIA „Eirotech Ltd" un SIA „Green Energo'' 600 hektāru platībā Durbes pagastā (70 ha Grobiņas pagastā) vēlas uzstādīt 60 gab. VES (2,3MW) ar kopējo jaudu 138 MW. Konkrētajā gadījumā tuvākā ēka no katra VES būs vismaz 208 metru attālumā. Enercon VES ir izstrādāts risinājums, kurš ļauj ģeneratoram neradīt balasta troksni, līdz ar to tas būs praktiski nedzirdams*.

Ir izanalizēti vairāki virzītie VES būvniecības projekti, kā rezultātā jāsecina, ka projektu realizētājiem ir nelieli zemes īpašumi, kur VES būvniecības projektus realizēt traucē laukos dzīvojošie iedzīvotāji un viņu vēlme dzīvot nepiesārņotā vidē, ko arī atļauj LR likumdošana. Dažādu dokumentu izstrādei bija nepieciešams noteikt samazinātas VES aizsargjoslas, bet tam iedzīvotāji nepiekrita, kā rezultātā ECT Strasbūrā būs jālemj, vai dabā var eksistēt divi maksimālie augstumi, proti, VES rotora ass centrs un VES rotora spārna augstākais punkts, kas labi saprotams no Aizsargjoslu likumā norādītā.

Kā redzams no iesnieguma [8] punktā norādītā, tad 45dB VES radītai troksnis izplatās 390m attālumā, bet 40dB VES radītai troksnis izplatās 580m attālumā, kas arī varbūt bija par iemeslu noteikumu 597 trokšņu robežlielumu paaugstināšanai par 5 dB, jo tādejādi VES var būvēt tuvāk dzīvojamām mājam. Pamatojoties uz iepriekš minēto rodas nopietna pretruna, jo pat Satversmes tiesa 2011. gada 3. maijā lietā Nr. 2010-54-03 norāda, ka ***apkopojot 2010. gadā pieejamos pētījumus par VES ietekmi uz cilvēka veselību, VES nerada vērā ņemamu***

elektromagnētisko starojumu un to radītā infraskaņa nerada veselības problēmas, ja kopējais skaņas līmenis nepārsniedz 40 decibelus.

Cik lielu troksni VES rada dienā, tik pat lielu VES troksni rada vakarā vai naktī, to apliecina Veselības inspekcijas trokšņu mērījumi SIA „V.e.s.5" un SIA „V.e.s.6" 2013.gadā Alsungas novadā, kur Pārvalde, Birojs „bija izanalizējuši visas VES ietekmes" un VES 2012.gadā nodotas ekspluatācijā, pamatojoties uz iespējams viltota trokšņu mērījuma dokumenta. Kad tika pieprasīts veikt atkārtotus trokšņa mērījumus, tad tika arī konstatēts, ka tiek pārsniegti noteikumu 597 trokšņu robežlielumi, kā arī tika konstatēts, ka VES troksnis ir nemainīgs, kā dienā, tā arī naktī. Atbildībās valsts amatpersonas nevarēja pamatoti paskaidrot, kādēļ dzīvojamās mājas „Vanagi" teritorijā VES radītais troksnis dienā ir 42,9dB, vakarā 30,1dB, naktī 29,5dB, bet dzīvojamās mājas „Segliņi" teritorijā VES radītais troksnis dienā ir 38,8dB, vakarā 28,5dB, naktī 27,9dB. VES radītais troksnis tomēr nevar „staigāt līdz" noteikumu Nr.597 trokšņu robežlielumiem 50db dienā, 45dB vakarā un 40dB naktī.

[10] VES radītais troksnis pats par sevi ir piesārņojums, līdz ar to pirms atļaut vai aizliegt kādu darbību, atbildīgām valsts amatpersonām vajag apzināties cik liela zemes īpašumu platība piesārņojošām darbībām tiks atļauta, par ko Pārvaldei jāizsniedz C kategorijas atļauja piesārņojošām darbībām un kādas sekas tiks radītas piesārņojuma zonās.

Likumā „Par piesārņojumu" 1.pantā ir norādīti likumā lietotie termini, proti, 6.punktā norādīts, ka piesārņojoša darbība ir (..) iekārtu (..) un citu stacionāru objektu izmantošana, kas var radīt vides piesārņojumu vai avāriju risku, kā arī darbība, kas (..) var izraisīt piesārņojuma izplatīšanos, savukārt 7.punktā norādīts, ka piesārņojums ir tāda tieša vai netieša emisijas ietekme uz vidi, kas var apdraudēt cilvēku veselību, nodarīt kaitējumu īpašumam, rada vai var radīt kaitējumu videi, tai skaitā ekosistēmām, traucēt dabas resursu izmantošanu vai citādi traucēt likumīgu vides izmantošanu. 12^1 punktā norādīts, ka troksnis ir gaisa vidē nevēlamas, traucējošas visu veidu skaņas, kas rada diskomfortu, ietekmē dzirdi un traucē akustisko saziņu, bet 13. punktā norādīts kas ir trokšņa kartēšana, proti, tā ir esoša vai prognozēta vides trokšņa līmeni raksturojošu datu izteikšana trokšņa rādītājos, kas ataino trokšņa robežlielumu pārsniegumu konkrētajā rajonā un to cilvēku vai mājokļu skaitu, uz kuriem konkrētajā rajonā iedarbojas troksnis, ko raksturo konkrēts trokšņa rādītājs. 14. punktā norādīts, ka trokšņa rādītājs ir fizikāls lielums, ar kuru raksturo troksni, kas var radīt kaitīgas sekas.

Civillikuma 1042. pantā norādīts, ka zemes īpašniekam pieder ne vien tās virsa, bet arī gaisa telpa virs tās, kā arī zemes slāņi zem tās un visi izrakteņi, kas tajos atrodas, bet Civillikuma 1043. pantā noteikts, ka zemes īpašnieks var pēc sava ieskata, rīkoties ar savas zemes virsu, gaisa telpu virs tās, kā arī ar zemes slāņiem zem tās, ja vien viņš ar to neskar svešas robežas. Saskaņā ar Civillikuma 994. pantu ***par nekustamā īpašuma īpašnieku atzīstams tikai tas, kas par tādu ierakstīts zemesgrāmatā.*** Saskaņā ar Civillikuma 927. pantu ***īpašums ir pilnīgas varas tiesība par lietu, t. i., tiesība valdīt un lietot to, iegūt no tās visus iespējamos labumus, ar to rīkoties un noteiktā kārtā atprasīt to atpakaļ no katras trešās personas ar īpašuma prasību*****. Pieļaujot VES būvniecību īpašuma tuvumā un prettiesiski piesārņojot tos, tiek ierobežotas un ignorētas laukos dzīvojošo iedzīvotāju tiesības uz privāto dzīvi, kā arī ir liegtas zināt savas tiesības un tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, slēpjot ziņas par vides stāvokli un VES ietekmi. Kā atzinusi ECT, tad ierobežojums nevar būt noteikts ar likumu, ja tas balstās nacionālo materiālo un procesuālo tiesību normu pārkāpumiem.**

[11] 2004. gada 5. jūlijā tika izstrādāti likumprojekta "Grozījumi Aizsargjoslu likumā" kur anotācijā norādīts http://www.saeima.lv/saeima8/lasa?dd=LP1001_0, ka *VES darbojoties rada gaisa svārstības (infraskaņu), kas negatīvi iedarbojas uz cilvēku un rada pat baiļu izjūtu.* Metodikas projektu, pēc kuras nosaka drošības aizsargjoslas ap VES, izstrādā Ekonomikas

ministrija pēc saskaņošanas ar Veselības ministriju un Vides ministriju, līdz ar to ministrijas jau 2004. gadā bija informētas par VES kaitīgo ietekmi, bet valsts amatpersonas pašreiz negrib to atzīt un iespējams apzināti slēpj no sabiedrības. Esmu Biroju un Grobiņas novada domi informējis par likumpārkāpumiem, kuri saistīti ar Grobiņas SIA ,,Vēja parks" trokšņu robežlielumu pārsniegšanu jau no VES ekspluatācijas uzsākšanas, bet liekas, ka nav pieņemti nekādi mēri lai likumpārkāpumus novērsu un iespējamos vainīgos sodītu.

Nav šaubu par to, ka cilvēkiem no VES ietekmes, kuri būtu spiesti atrasties VES radītā piesārņojuma zonās, rodas veselības problēmas vai arī būs spiesti pamest savu īpašumus, līdz ar to VES projektu realizētājiem paveras iespēja tikt pie jauniem zemes īpašumiem kur uzstādīt VES. Tiek veiktas apzinātas darbības neizvērtējot VES ietekmes, tādejādi iedzīvotāji apzināti tiek ,,izspiesti" no īpašumiem, bet zemes īpašniekiem tiek radīti apstākļi, kuri aizliedz turpmāk savu īpašumu apbūvēt. Laukos nodarbojas ar lopkopību, bet neviens pat neiedomājas, kas notiks, ja lopkopība tiks lēmām iznīcināta.

Vēlos arī informēt, ka saistībā ar VES būvniecības projektu realizācijas virzību tiek izmantotas metodes, kuras nevarētu nosaukt par tiesiskām, balstoties uz nevainības prezumcijas principiem jānorāda, ka izmantotās metodes norādītas iespējamības formā nevis apgalvojuma formā, proti, iespējams informācijas slēpšana, dokumentu viltošana, apzināta bezdarbība, nolaidība, kukuļošana, draudi, šantāža, fizika izrēķināšanās, īpašuma iznīcināšana.

Pamatojoties uz visu iepriekš minēto, lūdzu:

1.Neapstiprināt un atkārtoti izvērtēt vai būtu tiesiski paaugstināt līdzšinējos MK noteikumu Nr.597 ,,Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" trokšņu robežlielumus.

2.Izvērtēt, vai MK noteikumu Nr.597 ,,Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" trokšņu robežlielumi ir piemērojami vēja elektrostaciju ekspluatēšanai, ja tiek pierādīts, ka pie 40 dB VES radītā trokšņa tiek bojāta veselība.

3.Noteikt kārtību, ka Latvijā ir jāmēra VES radītā infraskaņa.

4.Noteikt kārtību, ka Latvijā ir jāmēra VES radītais impulsveida troksnis.

5.Noteikt pienākumus, ka komersanta VES radītais trokšņa piesārņojums nedrīkst piesārņot viņam nepiederošus īpašumus.

6.Noteikt pienākumus, ka komersantam VES radītā trokšņa ietekme jāprognozē un jāmēra uz pieguļošo vai piesārņojuma zonā esošo zemju īpašnieku teritoriju, ne tikai uz būvju pagalmu teritoriju. Pamatojoties uz iepriekš minēto, lūdzu: atteikt SIA ,,K2 Ventum" sagatavoto IVN ziņojumu un noraidīt to.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, lūdzu:

1. Atteikt un noraidīt SIA „K2 Ventum" sagatavoto IVN ziņojumu un konkrētā vietā aizliegt VES plānoto būvniecību;

2. Ņemt vērā pie jebkura VES IVN dokumenta izstrādes šajā iesniegumā sniegto informāciju.

3. Apturēt klaji nelikumīgo IVN dokumentu izstrādi VES plānotai būvniecībai Latvijā, vēršoties pie augstākstāvošām valsts institūcijām ar lūgumu Latvijā sakārtot likumīgu VES Būvniecības projektu virzību, tai skaitā izstrādājot tiesiskus IVN dokumentus.

Medzes pagastā,

2025.gada 20.jūlijā..

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN LAIKA ZĪMOGU.

Pielikumā: